

Dünya tarixinin ən qədim dövlətlərindən olan Azərbaycan bu günə qədər tarixçilər, arxeoloqlar, araşdırmaçılar tərəfindən tədqiq olunur, öyrənilir. Gəlinən qənaət ondan ibarətdir ki, ilk insan məskənlərindən (1,5 milyon il bundan əvvəl bu ərazilərdə insanların yaşadıığı sübuta yetirilib) və dövlətlərindən olan Azərbaycan dünya sivilizasiyasına mühüm töhfələr verən dövlətlərdəndir. Hələ antik dövrdə qədim yunan tarixçiləri Ptolemy, Arrian, Herodot, Strabon, Ammian Marcellin, Tassit və başqaları əsərlərində qədim Azərbaycanın əhalisi, əhalinin məşhūliyyəti, etnik tərkibi, burada baş verən siyasi hadisələr bərədə geniş və ətraflı məlumatlar vermişlər. Qədim dövrdə Azərbaycan ərazisində mövcud olmuş Aratta, Lullubi, Kuti dövlət qurumlarının, eləcə də Manna, Atropatena, Albaniya kimi qüdrətli dövlətlərin dünyanın ilk türk dilli dövlətlərinə olmuş və Declē, Fərat çaylarının kəsişməsində yerləşmiş Sumerlərlə, eləcə da sonradan yaranan digər dövlətlərlə müəyyən sahələr üzrə geniş əlaqələri, əməkdaşlıq münasibətləri olub. Bütün bu kimi faktlar onu təsdiq edir ki, Azərbaycanın qədim dövlətçilik tarxi mövcudur. Bu tarxi dünyadan istenilən elm mərkəzləri, təhsil ocaqları, tarixçilər, coğrafiyaçıları, tədqiqatçıları da təsdiq edir. Ona görə də, bu gün dünya xalqları Azərbaycanın dünəninə hörmət, bu gününə rəğbət mövqeyində çıxış edərək Azərbaycan dövləti və xalqı ilə hərtərəfli münasibətlər qurmağa can atır. Azərbaycanın bugünkü nüfuzunun, hörmətinin səbəblərindən biri de 44 günlük Vətən Müharibəsində təpədən dırnağa qədər hər cür dağdıcı silah, hərbi texnika ilə silahlanmış erməni terror maşınını mehv edərək 30 il işğal altında qalmış torpaqlarını azad etməsidir.

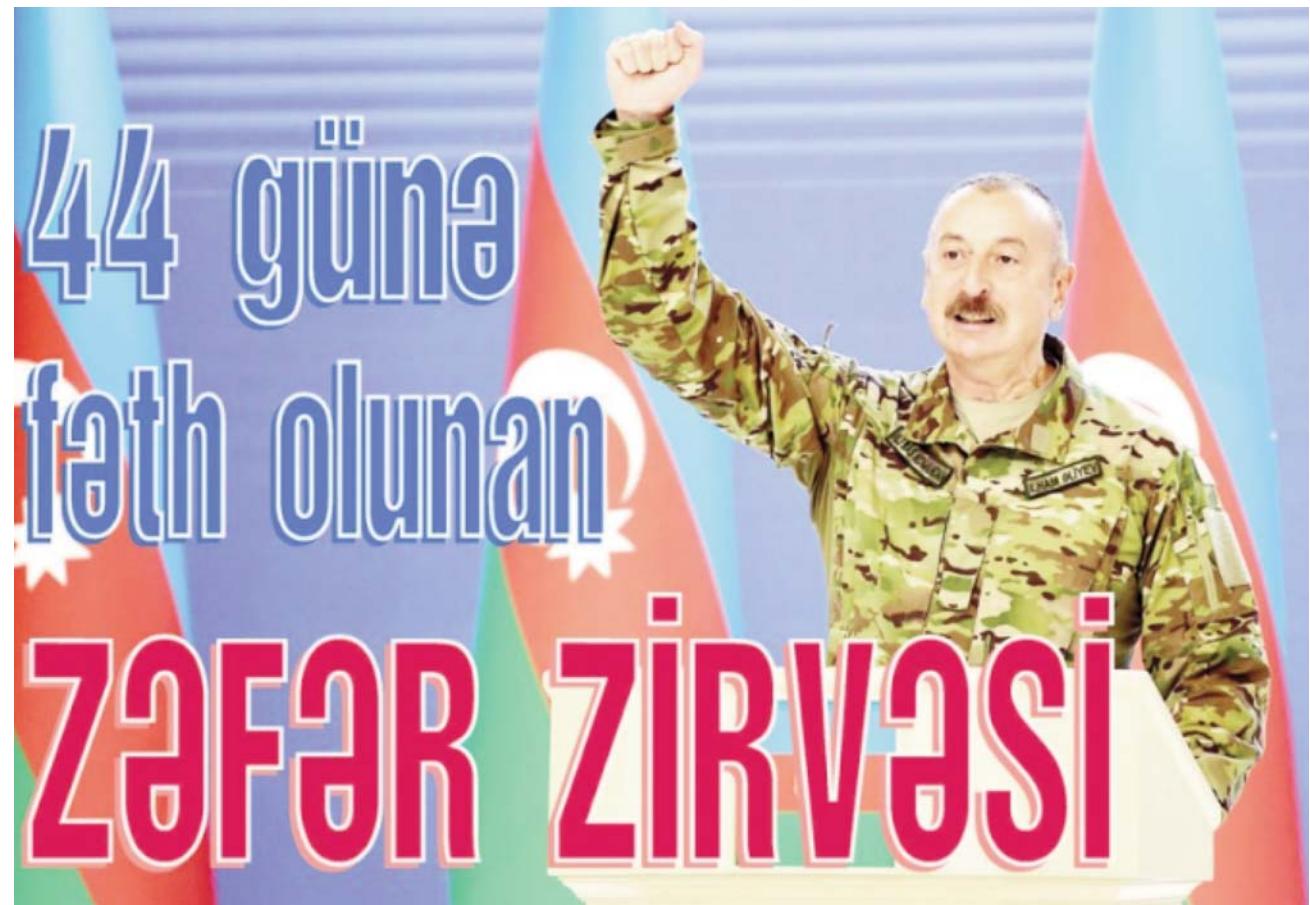
2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayan Vətən müharibəsinin ilk saatlarında erməni ordusunun ön mövqeləri sıradan çıxarıldı. ABŞ-in Müharibələri Araşdırma Mərkəzinin yaydığı yazılı metnində qeyd edilir ki, Azərbaycan ordusu 45 dəqiqə ərzində Qarabağda üstünlüyü tam şəkildə ələ aldı, 2 saat ərzində raket kompleksləri, hərəkət edən texnikasının 60 faizi sıradan çıxarılmışdı. ABŞ-in Müharibələri Araşdırma Mərkəzinin məlumatında o da qeyd edilir ki, Azərbaycanın həyata keçirdiyi əməliyyatlar müasir dünya hərb tarixində misli görünməmiş unikal əməliyyat idi. Aparıcı Qərb mətbə orqanlarında, habelə ABŞ-in Milli Müharibə Kollecinin (National War College) və Seton Hall Universitetinin Diplomatika və Beynəlxalq Münasibətlər Məktəbinin analitik nəşrlərində Azərbaycan Ordusunun hərbi taktikası öyrənilərkən belə qənaətə gəlinib ki, Azərbaycan Ordusunun qarşısında hətta dünyadan aparıcı ölkəsi olsayıdı, belə onun da heç bir şansı olmayıcaqdı.

"Dəmir yumruq" əməliyyatı Ermənistəni ağ bayraq qaldırmağa məcbur etdi

"Dəmir yumruq" əməliyyatının ilk saatlarından cəbhə xəttində sevindirici xəbərlər gəlməyə başladı. 44 gün ərzində hər gün Azərbaycan Ordusu irəli gedirdi, hər gün yeni şəhərlər, kəndlər, qəsəbələr, yüksəkliklər azad edilirdi. Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabitləri bir amalla vuruşurdı ki, işğala son qoyulsun və tarixi adalet zəfer çalsın. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri 44 gün ərzində düşmən ordusunu məhv edərək öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi Azərbaycan Ordusunun sentyabrın 27-də Qarabağda başladığı uğurlu eks-hükum əməliyyatı nəticəsində noyabrın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edildi. Cəbrayıl şəhəri və rayonun 90 kəndi, Füzuli şəhəri və rayonun 53 kəndi, Zəngilan şəhəri, rayonun Mincivan, Ağbənd, Bartaz qəsəbələri və 52 kəndi, Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsi və 35 kəndi, Tərtər rayonunun 3 kəndi, Qubadlı ?ın rayonunun 3 kəndi, həmçinin Ağdərə və Murovdəq istiqamətlərində bir ?rataz yüksəklikləri və daha 5 adızsız yüksəklik azad olundu Noyabrın 9-dan 10-na keçən gecə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Ermənistən Baş naziri Nikol Paşinyan tərəfindən üçtərəfli Bəyanatın imzalanması ilə hərbi əməliyyatlar dayandırıldı. Həmin Bəyanata uyğun olaraq, Ermənistən noyabrın 20-də Ağdam, 25-də Kəlbəcər, dekabrın 1-də isə Laçın rayonlarını Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə təhvil verdi. 2022-ci ilin avqustun 26-da isə Laçın şəhəri, Zabux və Sus kəndləri nəzarətə götürüldü.

Təbii ki, qələbənin əsas təminatçısı xalq-ordu-hakimiyətini birləşdirir. Dünyanın hansı nöqtəsində yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlı Prezident İlham Əliyevin Sərkərdəlik məhərətini, diplomatik bacarığını, siyasi qabiliyyətini yüksək qiymətləndirib. Onun bütün fəaliyyətini dəstəkləyirdi. Prezident İlham Əliyev tərəfindən ikinci Qarabağ müharibəsi dövründə verilmiş müsahibələrin hər biri Azərbaycanın diplomatik uğurudur - beynəlxalq təşkilatlar vasitəsilə ölkəmizə təzyiqlər cəhdinin qarşısı müvəffəqiyyətlə alınmışdır. Prezident İlham Əliyev müharibə dövründə dünyadan ən böyük media qurumlarına 30-dan çox müsahibə verdi, münəaqışa ilə bağlı əsl həqiqətləri beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırıldı. İformaasiya savaşının əsas konturlarını təşkil edən bu müsahibələr mediamızın fəaliyyətinə istiqamət verdi. Müzəffər Ali Baş Komandanın müharibə ilə bağlı müsahibələri XXI əsr üçün yeni üslub, yeni model nitq strategiyası hesab edilə bilər. Müsahibələr ardıcıl, dünyadan ən müxtəlif ölkələrinin, müxtəlif kanal-

Müstəqillik tariximizin 44 günü!

lari vasitesi ilə aparılırdı.

Müsahibələri real mübarizə və silah üsuluna çevirən Azərbaycan Prezidenti bu müharibədə də qalib geldi. Həmin nitqlərdə gerçəklilikdən doğan konkretlik, qətiyyət, iradə əsaslı şəkilde yer alındı. Müzəffər Ali Baş Komandan verdiyi müsahibələrlə münaqışa ilə bağlı dünyadan fikrini dəyişdirməyə müvəffəq oldu. Ürəkden səslənən, xalqın hissələrini əks etdirən Prezident İlham Əliyevin hər bir sözü, hər bir fikri xalqın hafizəsinə əbədi həkk oldu, diller əzbəriniñ çevrildi. Müharibə dövründə Prezident İlham Əliyev tərəfindən səsləndirilən nitqlər öz emosionallığı ilə fərqlənirdi. Dövlət başçısının gələcəyə ümidi dolu sözleri insanları itkiler qarşısında sönüməmeye, əksinə, qururla durmağa ruhlandırdı. Vətəndaşlar müharibə dövründə Prezidentin simasında artıq ölkəni idare edən rəsmi şəxsə bərabər, doğma insan, xalqının yenilmez övladını görürdülər.

Əsgər və zabitlərimiz qəhrəmanlıqları ilə yeni tarix yazdırılar

Döyüşən ordunun əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlıqları Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən yüksək deyərləndirildi. Onlar Prezident İlham Əliyevin Fermanı ilə "Zəfər" və "Qarabağ" ordenləri, həmçinin "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı", "Cəsər döyüşü", "Döyüsdə fərqlənməyə görə", "Suqovuşanın azad olmasına görə", "Cəbrayılın azad olmasına görə", "Xocavəndin azad olmasına görə", "Füzulinin azad olmasına görə", "Zəngilanın azad olmasına görə", "Qubadlının azad olmasına görə", "Şuşanın azad olmasına görə", "Kəlbəcərin azad olmasına görə", "Ağdamın azad olmasına görə", "Laçının azad olmasına görə", "Vətən müharibəsi iştirakçı" və "Vətən müharibəsində arxa cəbhədə xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olundular.

Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il 3 dekabr tarixli Sərəncamı ilə Zəfər Günü təsis edilmişdir Sərəncama əsasən hər il noyabrın 8-i Azərbaycan Respublikasında Zəfər Günü kimi təntənəli şəkildə qeyd edilir. Azərbaycan əsgərinin ikinci Qarabağ müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlığın və qazandığı möhtəşəm tarixi Zəfərin təbliği, şəhidlərimizin eziyətatiyəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il 3 dekabr tarixli Sərəncamı ilə Bakıda Vətən Müharibəsi memorial kompleksinin və Zəfər muzeinin layihələri hazırlanı və tikinti işlərinə başlanıldı. 2024-cü il noyabrın 8-də kompleksdə Zəfər parkının açılış mərasimi keçirilib. Paytaxtın 8 Noyabr prospektində inşa olunan Zəfər parkının ərazisi 10 hektara yaxındır. Parkın girişində 44 günlük Vətən müharibəsinin rəmzi kimi hündürlüyü 44 metr, eni 22 metr, sütunlarının sayı 44 olan Zəfər tağı inşa edilib. Parka keçid hissədə 8 Noyabr - Zəfər Günü əks etdirən memorial abide

ucaldılıb. Abidə Zəfər Günü və sarsılmaz birliyi təcəssüm etdirir. Zəfər parkında, həmçinin tematik bağça, kaskad tripli şəlalə, Qarabağ yaddaş bağçası və parka ümumi baxış nöqtəsi yaradılıb. Yaddaş bağcasının ətrafında istirahət guşəleri salınıb. Parkın sonunda Azadlıq Bayrağı Meydanı inşa olunub.

Torpaqlarımızın azad olunması uğrunda tarixi Qələbəyə gedən yolu, Vətən müharibəsində qəhrəmancasına döyüşməş əsgər və zabitlərimizin, bütün şəhidlərimizin xatirəsini yaşatmaq məqsədilə parkın ərazisində Zəfər muzeyi də yaradılır. Muzeydə Vətən müharibəsi şəhidlərinin hər birinin adı həkk olunacaq, burada toplanacaq eksponatlar ərazilərimizin işğaldan azad olunması uğrunda mübarizə aparan əsgər və zabitlərimizin igidiyini, xalqımızın əzmini nümayiş etdirəcək. Muzeydə Ermənistən-Azərbaycan münaqışəsinin tarixi, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sovet dövründə və müstəqillik illərində bölgənin inkişafi və ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpası istiqamətində keçirdiyi siyasetə dair materiallar əks olunacaq. Həmçinin Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və dövlət suverenliyinin bərpası, Vətən müharibəsində Ordumuzun göstərdiyi qəhrəmanlıq xüsusi vurğulanacaq. Muzey ekspozisiyaları müxtəlif interaktiv təqdimatlarla müşayiət olunaraq ziyyətçilərə əyani və təsirli şəkildə təqdim ediləcək. Muzeyin konsepsiyası, burada yaradılacaq bölmələr həmçinin 44 günlük Vətən müharibəsindəki bəzi strateji əhəmiyyətli hərb əməliyyatlarının interaktiv təqdimatı ziyanətçilərə Qarabağın tarixi, münaqışənin ilk gündündə başlayaraq zəfərlə neticələnən şanlı yol barədə dolğun təsəvvür formalasdırıcaq və bu tarixi prosesləri yenidən yaşamağa imkan verəcək. Muzeydə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda aparılan genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işlərini, bölgənin sürətli dirçəlişini əks etdirən xüsusi bölmə de təqdim olunacaq.

Müharibə qəhrəmanlarının və tarixinin əbədiləşdirilməsi üçün Prezident İlham Əliyev tərəfindən ardıcıl bir sıra fərman və sərəncamlar imzalanmışdır. Sərəncamlara uyğun olaraq 2020-ci il dekabrın 10-da Bakının Azadlıq Meydanında Zəfər paradi keçirilmiş, 2021-ci il 12 aprel tarixində Hərbi Qənimətlər Parkının açılışı edilmiş, 17 min 267 ailəni sevindirən Zəfər Günü münasibətlə amnistiya elan edilmiş, Prezidentin 2024-cü il 19 sentyabr tarixli sərəncamına uyğun olaraq hər il sentyabrın 20-si Azərbaycan Respublikasında Dövlət Suverenliyi Günü kimi qeyd edilir.

Bəli, Azərbaycan 44 gün ərzində heç bir dövlətin ələdə edə bilmədiyi tarixi qəlebəye imza atdı. Elə bir zəfərə, qəlebəyə ki, yüz illər, min illər keçəsə də herb tarixində qalacaq və öyrəniləcək. Təbii ki, bu qələbənin ələdə edilməsinə görə, şəhidlərimizə, qazilərimizə borcluyuq, ordunu qələbəyə aparan, xalqa qurur yaşıdan Prezidentimiz, Ali Baş Komandan, Fateh Sərkərdə İlham Əliyevə minnətdarıq.

İLHAM ƏLİYEV